

ویژه کارکنان شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

برنامه مشارکتی بازآفرینی اجتماع محور محدوده‌ها و محلات هدف

به دنبال ناکامی رویکردهای متکی بر رهیافت‌های دستوری، یکسویه از بالا به پایین و تمرکزگرا در طرح‌های بازآفرینی شهری، کاربست مدل‌ها و رهیافت‌های کاربردی‌تر مدیریت و برنامه‌ریزی شهری در دستور کار قرار گرفت؛ رهیافت‌هایی کاربردی که مبتنی بر تمرکززدایی در رویه‌ها و فرآیندهای برنامه‌ریزی است. مهم‌ترین دلایلی که این رویکردها را بر رویکردهای سنتی دارای ارجحیت می‌کند، به شرح زیر است:

- قابل استفاده در تمامی مکان‌ها یا حوزه‌های مداخله
- امکان بهره‌گیری از تجربه خلاق جامعه محلی و اندیشه اجتماعی در برنامه‌ریزی، به جای تأکید صرف بر تخصص‌گرایی
- تخصیص بهینه منابع مبتنی بر نیازهای واقعی
- تکیه بر منابع و داشته‌های موجود به جای گسیل منابع بیرونی
- فراهم کردن فرصت‌های برابر برای مشارکت همه گروه‌های ذی‌نفع و افزایش سرمایه‌های اجتماعی
- جایگزینی نظام‌های مدیریتی مناسب‌تر با اقتباس از نظام‌های سازمانی بومی به جای نظام‌های مدیریتی منبث از

مدل‌های دیوانسالارانه

بازآفرینی محدوده‌ها و محلات هدف مبتنی بر این رویکرد، به شدت متکی بر ظرفیت‌های محلی و سازمان‌های مردم‌نهاد است. به دلیل محدود بودن تجربه ایران در زمینه فعالیت‌های اجتماعی مدنی و فقدان نهادهای محلی، به‌کارگیری این رویکرد در گام اول، نیازمند فعالیت و اقدامات تسهیلگری در ظرفیت‌سازی و ایجاد نهادها و گروه‌های محلی است. دستورالعمل تدوین برنامه مشارکتی بازآفرینی اجتماع محور محدوده‌ها و محلات هدف به همین منظور و در اجرای بند‌های ذیل سیاست‌های سند ملی راهبردی احیاء، بهسازی، نوسازی و توانمندسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری مصوب ۱۳۹۳ هیئت وزیران، تدوین شده است.

– (بند ۱- ذیل راهبرد ۱)– ایجاد بسترهای نهادی و قانونی مناسب به منظور مدیریت محدوده‌ها و محلات هدف در ذیل مدیریت یکپارچه شهری

– (بند ۳- ذیل راهبرد ۳)– احصای نیازهای ساکنان بر اساس تقاضای واقعی و اولویت‌بندی آنها با رویکرد برنامه‌ریزی مشارکتی

– (بند ۱- ذیل راهبرد ۴)– تسهیل شکل‌گیری شوراهای محله، سازمان‌های مردم‌نهاد، دفاتر خدمات نوسازی و تعاونی‌ها و سایر نهادهای تسهیل‌گر توسط شوراهای اسلامی شهرها و همکاری سازمان‌های مجری.

هدف غایی و رویکرد کلان برنامه مشارکتی بازآفرینی اجتماع محور محدوده ها و محلات هدف

هدف غایی از این دستورالعمل و مجموع فرآیندها و روندهای تشریح شده ذیل آن، بازآفرینی پایدار محدوده‌ها و محلات هدف است؛ به گونه‌ای که منجر به ارتقاء کیفیت زندگی ساکنان آنها و جریان‌سازی (mainstream) بازآفرینی پایدار در محلات شود.

رویکرد کلان در دستیابی به هدف غایی ذکر شده، تقویت و ظرفیت‌سازی در اجتماعات محله‌ای در راستای جابجایی مسئولیت و وظایف بین حکومت و اجتماع محلی در چارچوب تمرکززدایی از نظام مدیریت و برنامه‌ریزی شهری است. بدین معنا که نظام مدیریت و برنامه‌ریزی شهری از سطوح متمرکز و کلان، به سمت تفویض اختیارات و اعطای مسئولیت‌ها و وظایف بیشتری به سطوح محلی، مرکز توسعه محله و نهاد توسعه محله سوق داده شود.

